

Region Uppsala

Stramaarbete i slutenvård – praktiska verktyg

Stramautbildning Villa Källhagen
21-22 mars 2024

Erik Skog
Infektionsläkare
Strama-läkare slutenvården,
Region Uppsala

Vad vill vi åstadkomma med Strama i slutenvården?

- Rationell antibiotikaförskrivning, minskad antibiotikaresistens samt minskat antal vårdrelaterade infektioner
- Rätt antibiotik
- Mycket olika v
- Var kan antibi
- Hur uppnår vi det?
- Förändring

atient

ECDC PPM 2023

- 54 akutsjukhus från alla Sveriges regioner, inkl alla universitetssjukhus
- Totalt 13588 patienter
- Punktprevalensmätning från patientjournaler

ECDC PPM 2023

- 10% hade minst 1 pågående VRI (Pneumoni, febril UVI, postoperativa infektioner)
- > 1/3 av sjukhusvårdade patienter står på antibiotika
  - Mer än hälften av dessa stod på bredspektrumantibiotika
- > 1/3 av sjukhusen hade vid mättillfället en belägningsgrad på över 100%.

Slutsatser och förbättringsområden (ECDC PPM 2023)

- Arbeta förebyggande och enligt riktlinjer för att minska antalet vårdrelaterade infektioner med fokus på de vanligaste infektionerna
- Öka följsamheten till behandlingsrekommendationer för urinvägsinfektioner, pneumoni och kirurgisk profylax
- Förbättra organisatoriska förutsättningar som ökar möjligheten till ett patientsäkert arbete.

Utmaningar inom slutenvården

- Hög antibiotikaförbrukning
- Komplex patientgrupp tex underliggande sjukdomar, immunosupprimerande läkemedel, postoperativa infektioner
- Allvarligare infektioner
- Högre risk för resistens
- Patienter med infektioner finns över hela sjukhuset och behandlas av icke-specialister.
- Bredspektrumantibiotika lättaste lösningen på kort sikt

Infektionsläkares närvaro (Akademiska)

- Alla intensivvårdspatienter rondas dagligen
- Fasta konsulter: t.ex. ortopeden, hematologen, kärlkirurgen, transplantation
- Skriftlig remiss/ telefonkontakt
- Antibiotikaronder vid utvalda avdelningar

Antibiotikaronder – Gör de nytta?

- Medicinavdelningar, före – efter, ca 1300 pat
- Antibiotikaanvändning ("dagar med antibiotika/sjukhussäng") reducerades med 34%
- Antal fall som behandlades med antibiotika minskade med 12%
- Median antibiotikaduration minskades från 10 till 8 dagar
- Ingen skillnad i vårdtid, återinläggning eller < 28 dagars mortalitet

An Audit-Based, Infectious Disease Specialist-Guided Antimicrobial Stewardship Program Profoundly Reduced Antibiotic Use Without Negatively Affecting Patient Outcomes

Hannah Nilholm,^{1,a} Linnea Holmstrand,^{1,a} Jonas Ahl,¹ Fredrik Månsson,¹ Inga Odenholt,¹ Johan Tham,¹ Eva Melander,² and Fredrik Resman¹

¹Infectious Diseases Research Unit, Department of Clinical Sciences, Lund University, Malmö, and ²Department of Infection Control, Skåne County, Sweden

Antibiotikaronder – Gör de nytta?

- Nationell datainsamling från sjukhus med antibiotikaronder (2020)
- 8 sjukhus, 833 patienter
- Inkluderade alla patienter med antibiotika under 4 veckor
- I 53% gavs rekommendation att ändra behandling

Rondmall, antibiotikaronder 2020

Datum:		Specialitet (t ex medicin, kirurgi):		Antal patienter på avdelningen:	Vilken typ av läkare deltog från avdelningen (t ex UL/specialist)?		Rekommendation: 0. Ingen ändring 1. Avsluta beh. 2. Justera beh. tid 2a. Kortare 2b. Längre		3. Preparatbyte 4. Byt admin. form 4a. IV till PO 4b. PO till IV	5. Ändra dos 5a. Öka 5b. Minska 6. Mer diagnostik 7. Annat (vad?)
Avdelning:		Vem utförde ronden (namn):		Antal patienter med antibiotikabehandling:						
Patient nr.	Ålder / Inntaler & Kön	Tidigare diskuterad på AB-rond?	Tidigare diskuterad med inf-konsult?	Antibiotika och dosering / Administrering (PO eller IV); endast en antibiotika per rad	Terapiorsak / Indikation (se bilaga) Angivet i journal? (Ja/Nej)	Relevanta odlingar före antibiotika?	Bedömer du behandlingen som adekvat?		Rekommendation; ange en eller flera (se ovan)	
	Kvinnor	Ja	Ja	PO IV	Ja Nej	Ja Nej	Ja	Nej	Om nej, varför inte?	Det fanns ingen tydlig planering
	Man	Nej	Nej				Nej	Nej		
	Kvinnor	Ja	Ja	PO IV	Ja Nej	Ja Nej	Ja	Nej	Om nej, varför inte?	Det fanns ingen tydlig planering
	Man	Nej	Nej				Nej	Nej		
	Kvinnor	Ja	Ja	PO IV	Ja Nej	Ja Nej	Ja	Nej	Om nej, varför inte?	Det fanns ingen tydlig planering
	Man	Nej	Nej				Nej	Nej		
	Kvinnor	Ja	Ja	PO IV	Ja Nej	Ja Nej	Ja	Nej	Om nej, varför inte?	Det fanns ingen tydlig planering
	Man	Nej	Nej				Nej	Nej		

Data sammanställd av Helena Pol, Infektionskliniken Akademiska sjukhuset, Uppsala

Antibiotikaronder - Praktiskt utförande

- Information till mottagande klinik
- 2 gånger i veckan
- Utförs av infektionsspecialister
- Läser igenom journaler på alla patienter som står på antibiotika
- Diskussion med ansvarig läkare
- Rekommendation
- Dokumentation sker av ansvarig avdelningsläkare

Rondmall

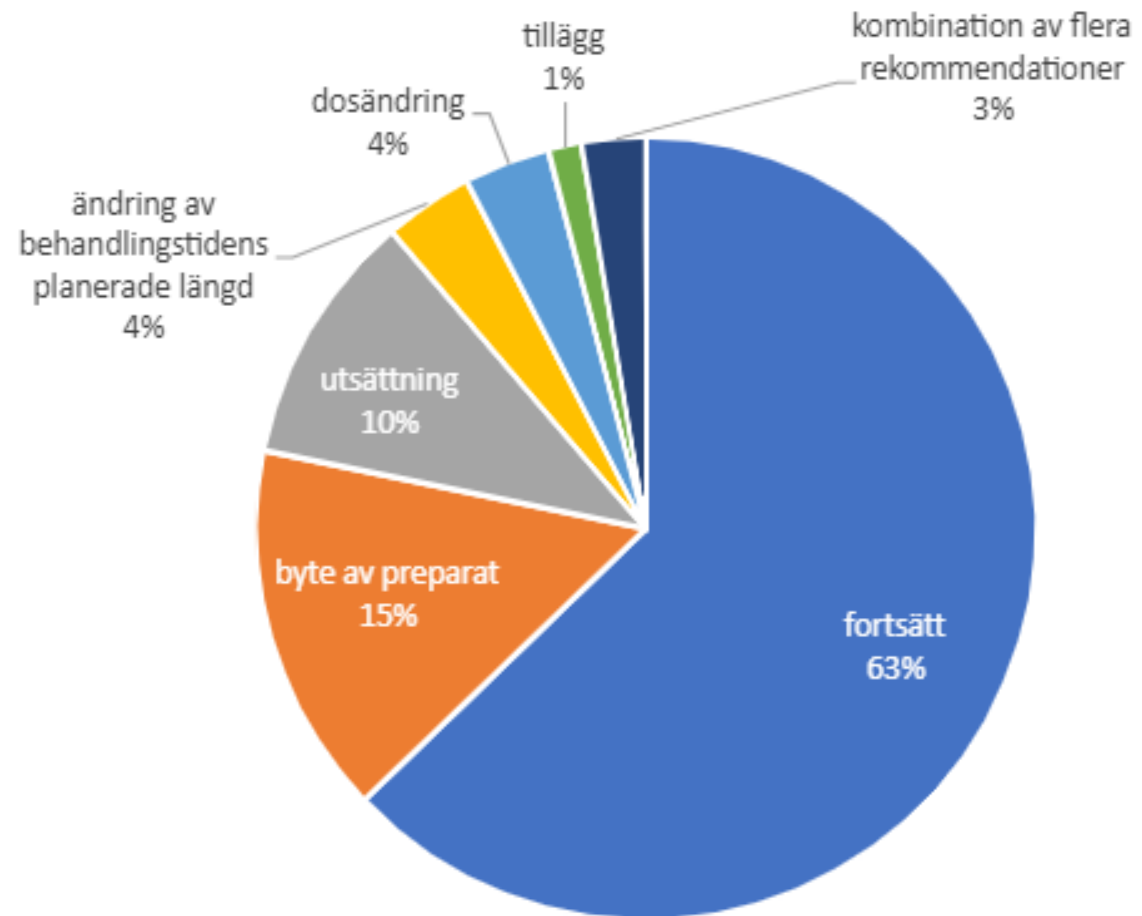
Rekommendation vid rond:

- Fortsätt
- Utsättning
- Tillägg
- Byte av preparat
- Ändring av dos
- Ändring av behandlingstidens planerade längd

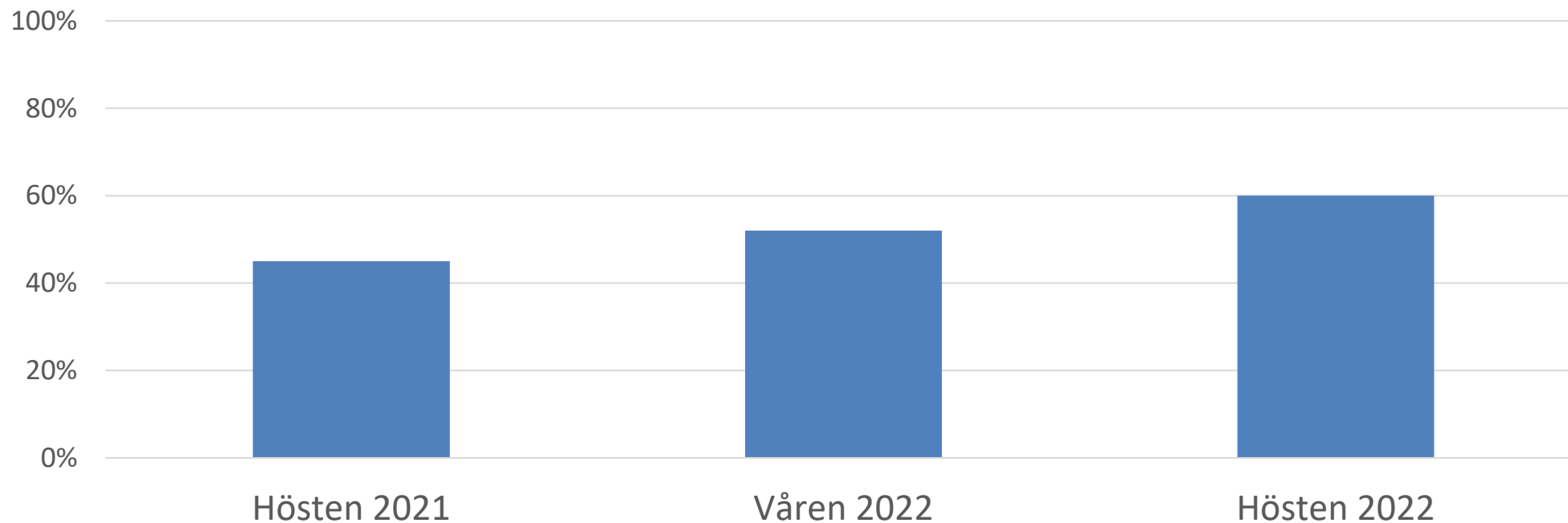
Mall för antibiotikaronder

Datum:		Infektionsläkare:	Akademiska sjukhuset ☐ Lasarettet i Enköping ☐	Avdelning, specialitet:
	Nr ¹	Indikation angiven i journaltext? <i>J: Ja</i> <i>N: Nej</i> <i>O: Oklart</i>	Relevanta odlingar tagna? <i>J: Ja</i> <i>N: Nej</i> <i>O: Oklart</i>	Rekommendation vid rond <i>F: Fortsätt</i> <i>U: Utsättning</i> <i>T: Tillägg</i> <i>B: Byte av preparat (substans, i.v./p.o.)</i> <i>D: Ändring av Dos</i> <i>L: Ändring av behandlingstidens planerade Längd</i>
1				
2				
3				
4				
5				

Rekommendationer vid antibiotikaronder 2023 (samtliga kliniker) 2317 ordinationer

Andel ordinationer som rekommenderats att fortsätta utan förändring

Rondmallen ändrades inför hösten 2021, därför är data från våren 2021 exkluderade.

Slutsatser

- Hitta patienter som normalt inte diskuteras med infektionskonsult
- Bidrar till rationell och individanpassad antibiotikaanvändning
– rekommendation ges i ca 40% av fallen
- Ett tillfälle att utbilda kollegorna på andra kliniker
- Var gör antibiotikaronderna störst nytta?
- Ersätter inte ordinarie Stramaarbete

Infektionsläkares närvaro (Akademiska)

- Alla intensivvårdspatienter dagligen
- Fasta konsulter: t.ex. ortopeden, hematologen, kärlkirurgen, transplantation
- Skriftlig remiss/ telefonkontakt
- Antibiotikaronder vid utvalda avdelningar

Antibiotikaansvariga läkare

- Direktörsbeslut
- Kontaktperson mellan Strama och egna kliniken
- Återkoppling av antibiotikaförbrukning samt följsamhet till behandlingsrekommendationer
- Ta ut rapporter från Infektionsverktyget. Mätbara mål för antibiotikaanvändning
- Validera Infektionsverktyget med hjälp av journalgranskning
- Uppdatera klinikens antibiotikariktlinjer tex antibiotikaproylax i samråd med Strama/Infektionsläkare
- Regelbunden uppföljning med Stramaläkarna

Projekt: Enköpings lasarett

Länssjukhus

- Akutmottagning (medicin/kirurgi)
- 2 medicinavdelningar
- 1 intermediärvårdsavdelning

Nära samarbete med Akademiska sjukhuset

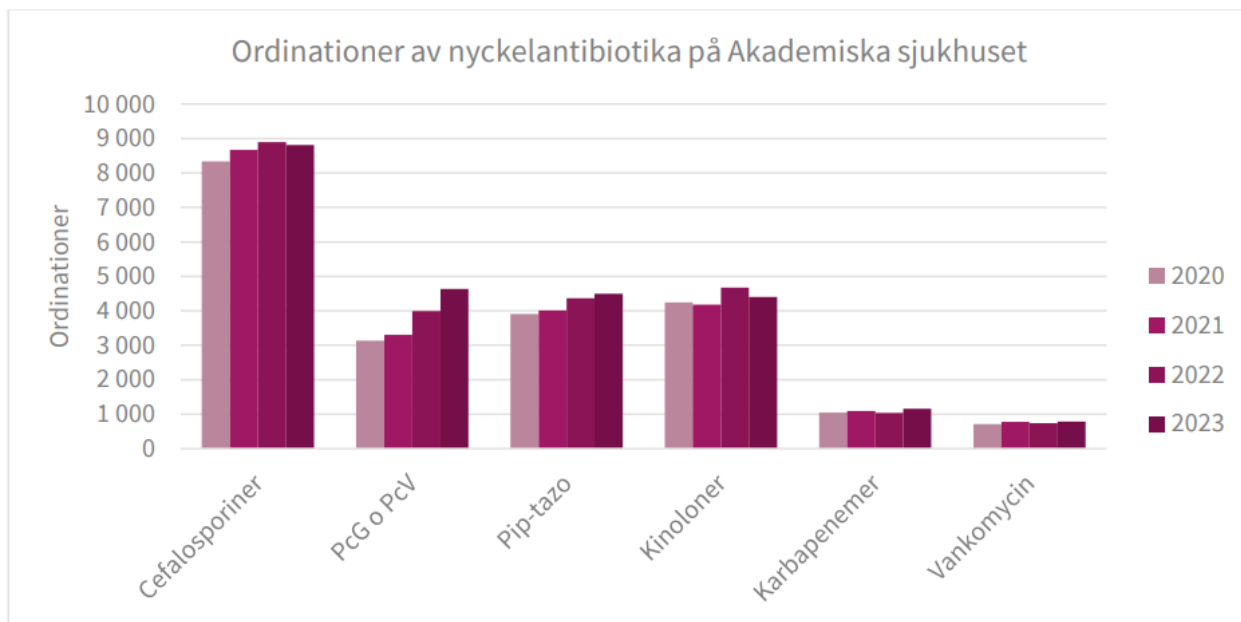

Hur vet vi att vi blir bättre? (eller sämre?)

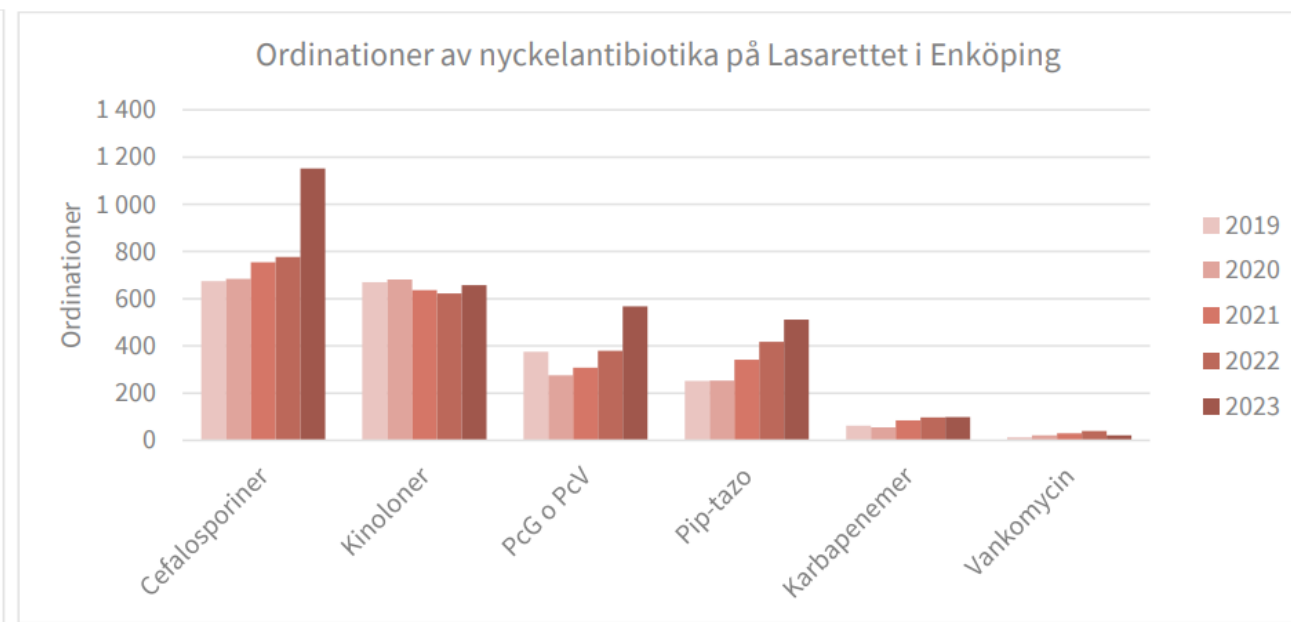
- Infektionsverktyget
- Sammankopplad data i SAS från Cosmic
- Data från Metavision i SAS

Uppföljning av nyckelantibiotika

Figur 11. Antalet ordinationer av vissa antibiotikasubstanser på Akademiska sjukhuset. Källa: Infektionsverktyget

Figur 12. Antalet ordinationer av vissa antibiotikasubstanser på Lasarettet i Enköping. Källa: Infektionsverktyget

Teamarbetet

- 1 apotekare
- 2 infektionssjuksköterskor
- 2 infektionsläkare
- 1 mikrobiolog
- 1 barnläkare
- 1 allmänläkare

Få vårdpersonal att se sin roll i Stramabetet och bidra med kunskap och ökad patientsäkerhet utifrån den egna professionen

Teamarbetet

- 1 apotekare
- 2 infektionssjuksköterskor
- 2 infektionsläkare
- 1 mikrobiolog
- 1 barnläkare
- 1 allmänläkare

The Critical Role of the Staff Nurse in Antimicrobial Stewardship—Unrecognized, but Already There

Richard N. Olans,¹ Rita D. Olans,² and Alfred DeMaria Jr³

Table 1. Overlap of Nursing Activities With Function Attribution in Current Antimicrobial Stewardship Models

	Nursing	Microbiology	Case Management	Pharmacy	Infectious Diseases	Infection Control	Inpatient Physician	Administration
Patient admission								
Triage and appropriate isolation	•					•		
Accurate allergy history	•			•	•		•	
Early and appropriate cultures	•				•		•	
Timely antibiotic initiation	•				•		•	•
Medication reconciliation	•			•			•	
Daily (24 h) clinical progress monitoring								
Progress monitor and report	•		•		•		•	
Preliminary micro results and antibiotic adjustment	•	•		•	•		•	
Antibiotic dosing and de-escalation	•			•	•		•	
Patient safety & quality monitoring								
Adverse events	•			•	•		•	
Change in patient condition	•				•		•	
Final culture report and antibiotic adjustment	•	•		•	•	•	•	
Antibiotic resistance identification	•	•			•	•	•	
Clinical progress/patient education/discharge								
IV to PO antibiotic, outpatient antibiotic therapy	•		•	•	•		•	
Patient education	•				•	•	•	
Length of stay	•		•		•		•	•
Outpatient management, long-term care, readmission	•		•		•	•		•

Samarbetspartners

- Vårdhygien
- Mikrobiologen
- Smittskydd
- Läkemedelsenheten
- Ämnesområdesgrupper på Infektionskliniken

Föreläsningar

- Påminna om och komma ut med Stramas budskap
- Stående återkommande föreläsningar: AT-läkare, BT-läkare, akutläkare
  - Fallbaserat
- Kliniska apotekare
  - Vad kan jag som apotekare göra?
  - Har koll på läkemedelslistorna, sitter ofta med på rondan
- Läkarestudenter

Empirisk antibiotikaterapi

Empirisk antibiotikaterapi på Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping

Rekommendationerna ska användas vid behandling av akuta infektioner på akutmottagningen och på vårdavdelningar. Preparat, dos och behandlingstider kan behöva justeras beroende på den individuella bedömningen, förlopp och odlingssvar. Vid osäkerhet, kontakta infektionsjour. Samtliga PM som refereras till finns tillgängliga i DocPlus. Ofta krävs högre doser vid behandling av gravida, se separat PM "Gravida - Antibiotikadosering till gravida". För dosjustering vid behandling av patienter med nedsatt njurfunktion, se tabell nedan eller FASS. Riktlinjer för dosering till patienter med dialys finns i separat PM på RAF's hemsida "[Dosrekommendationer för antimikrobiella läkemedel vid njursättningsbehandling \(dialys\)](#)".

PC-allergi (typ 1)

Vid tidigare allergisk reaktion (urtikaria, anafylaxi, bronkospasm) mot penicilliner finns en risk för korsallergi mot andra penicilliner samt cefalosporiner och karbapenemer, de ska därför ges endast efter särskilt övervägande. Risken är dock låg (<1%) och särskilt vid allvarliga infektioner kan det vara motiverat att ändå använda dessa preparat. Normalt ges i dessa fall en provdos (1/10 eller 1/100) av ordinarie dos och observera patienten minst 15-30 min innan resterande dos ges. Se även separat PM "[Korsallergi betalaktamantibiotika](#)".

Val och dosering av aminoglykosider

Val av aminoglykosid har i de allra flesta fall ingen betydelse. Amikacin är ett säkrare val vid misstanke om ESBL (utlandsresa eller andra riskfaktorer) eftersom majoriteten av ESBL-producerande bakterier är resistenta mot gentamicin och tobramycin men känsliga för amikacin. Amikacin doseras på ett annat sätt än övriga aminoglykosider och bör ges endast efter samråd med infektionsjour.

Gentamicin och tobramycin

Vid septisk chock ges 5-7 mg/kg i engångsdos oavsett njurfunktion. Vid behov av upprepad dosering eller vid kraftigt nedsatt njurfunktion kontakta infektionsjour. Vid övervikt, BMI>30 bör en lägre dos/kg kroppsvikt ges eftersom aminoglykosid inte distribueras i fettvävnad. Dosering bör då göras baserat på korrigerad kroppsvikt (adjusted body weight, för uträkning se kalkylator på nätet). Se även separat PM "[Antibiotikadosering vid övervikt](#)".

Amikacin

Vid septisk chock ges 25-30 mg/kg i engångsdos. Vid behov av upprepad dosering eller vid kraftigt nedsatt njurfunktion kontakta infektionsjour. Vid övervikt, BMI>30 bör en lägre dos/kg kroppsvikt ges eftersom aminoglykosid inte distribueras i fettvävnad. Dosering bör då göras baserat på korrigerad kroppsvikt (adjusted body weight, för uträkning se kalkylator på nätet). Se även separat PM "[Amikacin](#)".

	Antibiotika	Dos	Pc-allergi (typ 1)	Dos	Beh tid
Pneumoni					
Samhälls-förvärvad (po)	T Penicillin V	1 g x 3	K Klindamycin	300 mg x3 ^a	7 d
	T Amoxicillin (misstanke <i>H. influenzae</i>)	750 mg x 3	K Erytromycin	500 mg x 3	7 d
Atypisk genes	T Doxycyklin	200 mg x 1 i 3d, därefter 100 mg x 1 ^b	T Doxycyklin	200 mg x 1 i 3d, därefter 100 mg x 1 ^b	7 d
	K Erytromycin	500 mg x 3			7 d
Samhälls-förvärvad (iv)	Inf Bensylpenicillin	3 g x 3	Inf Klindamycin	600 mg x3 ^a	7 d
	Inf Cefotaxim (misstanke <i>H. influenzae</i> , <i>S. aureus</i> ^c eller gramnegativa bakterier ^d)	1-2 g x 3	T/Inf Moxifloxacin	400 mg x 1	7 d
Allvarlig pneumoni (iv)	Inf Bensylpenicillin + InfT Moxifloxacin	3 g x 3-4 400 mg x 1	Inf Klindamycin + T/Inf Moxifloxacin	600 mg x3 ^a	7-10 d
	Inf Cefotaxim + Inf Azithromycin	2 g x 3 500 mg x 1		400 mg x 1	
Vårdrelaterad (>2 dygns sjukhusvård)	Inf Cefotaxim	2 g x 3	Inf Klindamycin + T/Inf Ciprofloxacin	600 mg x3 ^a	7-10 d
	Inf Piperacillin-tazobaktam	4 g x 4		500-750 mg x 2 po eller 400 mg x 2-3 iv ^d	
KOL-exacerbation					
	T Amoxicillin	750 mg x 3			5-7 d
	T Doxycyklin	200 mg x 1 i 3d, därefter 100 mg x 1			5-7 d
Urinvägsinfektioner					
Nedre UVI, kvinnor	T Pivmecillinam	200 mg x 3 Alt 400 mg x 3 om <50 år			5 d 3 d
	T Nitrofurantoin	50 mg x 3			5 d
Nedre UVI, män	T Pivmecillinam	200 mg x 3			7 d
	T Nitrofurantoin	50 mg x 3			7 d
ESBL nedre UVI	T Pivmecillinam	400 mg x 3			7 d
	T Nitrofurantoin	50 mg x 3			5 d kvinnor, 7 d män
Febril UVI (po)	T Ciprofloxacin - Vid misstanke om kinolonresistens ges Ceftriaxon som tillägg - Vid misstanke om ESBL ges Ertapenem som tillägg	500 mg x 2 2 g (singeldos) 1 g (singeldos)			7 d kvinnor, 10-14 d män
	T Cefbuten (licens) ^a	400 mg x 2 dag 1-3, därefter 400 mg x 1			10 d kvinnor, 10-14 d män
	T Trimetoprim/sulfa (om känslig stam)	160 mg/800 mg x 2			10 d kvinnor, 10-14 d män
Febril UVI (iv)	Inf Cefotaxim	1 g x 3	Inf Aztreonam + ev aminoglykosid eller T/Inf Ciprofloxacin	1-2 g x 3 500 mg x 2 po eller 400 mg x 2 iv	10-14 d
	Inf Piperacillin-tazobaktam	4 g x 3	+ ev aminoglykosid		

Normal dosering av antibiotika och riktlinjer för dosjustering vid nedsatt njurfunktion

Vissa specifika infektioner som t.ex. endokardit och CNS-infektioner samt initial behandling vid septisk chock kräver högre doser, kontakta infektionsjour för rekommendation.

Kreatininclearance (ml/min)	> 80	41-80	20-40	<20
Amoxicillin	po 500-750 mg x 3 ^a	500-750 mg x 3 ^a	500-750 mg x 2-3 ^{a,b}	500-750 mg x 2 ^a
Amoxicillin-kisvalsurinsyra	po 500-875/125 mg x 3 ^a	500-875/125 mg x 3 ^a	500-875/125 mg x 2-3 ^{a,b}	500-875/125 mg x 2 ^a
Ampicillin	iv 2 g x 3	2 g x 3	2 g x 2-3 ^b	1 g x 2
Bensylpenicillin	iv 1-3 g x 3	1-3 g x 3	1-3 g x 2-3 ^b	1-3 g x 2
Cefadroxil	po 500 mg-1 g x 2	500 mg-1 g x 2	500 mg x 2	500 mg x 1
Ceftibuten	po 400 mg x 1 ^c	400 mg x 1 ^c	200 mg x 1	100 mg x 1
Cefprozim	iv 1,5 g x 3	1,5 g x 3	1,5 g x 2-3 ^b	750 mg x 2
Cefotaxim	iv 1 g x 3	1 g x 3	1 g x 2-3 ^b	1 g x 2
Cefotaxim, hög dos	iv 2 g x 3	2 g x 3	2 g x 2-3 ^b	2 g x 2
Ceftazidim	iv 2 g x 3 vid GFR >50, 1 g x 3 vid GFR 31-50, 750 mg x 2 vid GFR 16-30, 750 mg x 1 vid GFR 8-15, 750 mg var 48:e h vid GFR <8			
Ceftriaxon ^d	iv 2 g x 1	2 g x 1	2 g x 1	2 g x 1 ^e
Ciprofloxacin	po 500 mg x 2	500 mg x 2	500 mg x 2 el. 750 mg x 1 ^b	750 mg x 1
Ciprofloxacin, hög dos	po 750 mg x 2	750 mg x 2	500 mg x 2	750 mg x 1
Ciprofloxacin	iv 400 mg x 2	400 mg x 2	400 mg x 1-2 ^b	400 mg x 1
Ciprofloxacin, hög dos	iv 400 mg x 3	400 mg x 3	400 mg x 2	400 mg x 1
Doxycyklin	po Oberoende av njurfunktion (dosering se ovan)			
Erytromycin	po 500 mg x 3	500 mg x 3	500 mg x 3	500 mg x 3
Erytromycin	iv 1 g x 3	1 g x 3	1 g x 3	1 g x 3
Flukloxacillin, normal dos	po 1 g x 3	1 g x 3	1 g x 3	1 g x 3 ^b
Flukloxacillin, hög dos	po 1,5 g x 3	1,5 g x 3	1,5 g x 3	1,5 g x 3 ^b
Imipinem	iv 1 g x 3	1 g x 3	1 g x 3	0,5-1 g x 2 ^f
Klindamycin	po 300 mg x 3 ^g	300 mg x 3 ^g	300 mg x 3 ^g	300 mg x 3 ^g
Klindamycin	iv 600 mg x 3 ^g	600 mg x 3 ^g	600 mg x 3 ^g	600 mg x 3 ^g
Kloxacillin	iv 2 g x 3-4	2 g x 3-4	2 g x 3	2 g x 3
Meropenem	iv 1 g x 3	1 g x 3	1 g x 3	0,5-1 g x 2 ^f
Metronidazol	po 400-500 mg x 3	400-500 mg x 3	400-500 mg x 3	400-500 mg x 3
Metronidazol	iv 1 g x 1 ^h el 500 mg x 3	1 g x 1 ^h el 500 mg x 3	1 g x 1 ^h el 500 mg x 3	1 g x 1 ^h el 500 mg x 3
Nitrofurantoin	po 50 mg x 3	50 mg x 3		
Penicillin V	po 1 g x 3	1 g x 3	1 g x 3	1 g x 2
Piperacillin-tazobaktam	iv 4 g x 3-4 ⁱ	4 g x 3-4 ⁱ	4 g x 3	4 g x 2
Pivmecillinam	po Oberoende av njurfunktion (dosering se ovan)			
Trimetoprim	po 160 mg x 2	160 mg x 2	160 mg x 2	160 mg x 1
Trimetoprim-sulfametoxazol	iv/ po 160/800 mg x 2	160/800 mg x 2	80/400 mg x 2	Individuell bedömning

^a Den högre dosen rekommenderas vid infektion med gramnegativa bakterier som t.ex. *Haemophilus influenzae*. Den lägre dosen rekommenderas vid infektion med grampositiva bakterier. ^b Vid GFR <30 samt vid UVI rekommenderas dosering x 2.

^c Vid GFR ≥ 30 ges den högre doseringen.

^d Dubbel dos (400 mg x 2) första 1-3 dagarna.

^e Vid misstanke om *S. aureus* bör doseringen vara 2 g x 2.

^f Dosreducera vid samtidig leversvikt.

^g Vid urinvägsfokuss och stabil patient rekommenderas den lägre dosen.

^h Vid BMI>30 eller främmandekroppsinfektioner rekommenderas högdos; 450 mg x 3 po respektive 900 mg x 3 iv.

ⁱ Första dos 1,5 g

^j Vid nedsatt njurfunktion riskerar effekten av behandlingen att bli osäker pga minskad läkemedelsutsöndring till urin. Behandlingen är dock inte kontraindicerad ur biverkningsymptom.

^k Doseringsintervallet 4 g x 4 bör väljas vid infektion med *Pseudomonas*, VAP samt vid neutropen feber.

Bakteriekortet

Region Uppsala Samarbete med antibiotikaresistens AKADEMISKA SJUKHUSET Region Uppsala	G+ aerob								G+ anaerob	G- aerob															G- anaerob			
	<i>S. aureus</i>	Alfastrerptokocker	Betastrerptokocker (grupp A, C och G)	<i>Pneumokocker</i>	<i>E. faecalis</i>	<i>E. faecium</i>	<i>S. saprophyticus</i>	<i>Listeria</i>	<i>C. perfringens</i>	<i>C. difficile</i>	Meningokocker	<i>H. influenzae</i>	<i>Moraxella</i>	<i>E. coli</i>	<i>Klebsiella</i>	<i>Enterobacter</i>	<i>Proteus</i>	<i>Shigella, Salmonella</i>	<i>Campylobacter</i>	<i>Pseudomonas</i>	<i>Legionella</i>	<i>F. tularensis</i>	<i>Pasteurella</i>	<i>B. fragilis</i> -gruppen	Mykoplasma, Chlamydia	<i>Borrelia</i>		
Fenoximetylpenicillin, PcV (po)												1,2																
Bensylpenicillin, PcG (iv)																												
Pivmecillinam (po)							3							3	3	3,4	3											
Amoxicillin (po)												2																
Ampicillin (iv)																												
Amoxicillin+klavulansyra (po)																												
Flukloxacillin (po)																												
Kloxacillin (iv)																												
Piperacillin+tazobaktam (iv)																4												
Cefadroxil (po)																4												
Ceftibuten (po)																4												
Cefuroxim (iv)																4												
Cefotaxim (iv)																4											1	
Ceftriaxon (iv)																4											1	
Ceftazidim (iv)																4												
Imipenem (iv)																												
Meropenem (iv)																												
Ertapenem (iv)																												
Aztreonam (iv)																4												

■ = känslig ■■■ = osäker effekt. 1: hög dos. 2: ca 15-20% resistenta. 3: endast vid nedre UVI. 4: inducerbar resistens.

■ = känslig ■ = osäker effekt. 1: hög dos. 2: ca 15-20% resistenta. 3: endast vid nedre UVI. 4: inducerbar resistens.

Mat- antibiotika- kortet

Perorala antibiotika i kombination med mat och läkemedel

Substans (Exempel på preparat)	🍴	H ₂ O	A	Fe	🍷	☀️
amoxicillin (Amimox®, Imacillin®)	+/-					
amoxicillin + klavulansyra (Bioclavid®, Spektramox®)	+					
azitromycin (Azitromax®)	+/-		-			{-}
cefadroxil (Cefamox®)	+					
cefixim (Suprax®)	+/-					
ceftibuten (Wincef®)	-					
ciprofloxacin (Ciproxin®)	+/-		-	-		-
doxycyklin (Doxyferm®, Oracea®)	+/-	+	-	-	-	-
erytromycin (Ery-Max®, Abbotcin®)	+					
etambutol (Myambutol®)	+/-			-		
fenoximetylpencillin (Kåvepenin®, Tikacillin®)	V:- B: + p.g.a. smak					
fidaxomicin (Difclir®)	+/-	+				

- H₂O** + Sväljes med minst ½ glas vatten, i upprätt läge, inte liggande.
- A** - Antacida bör undvikas alt. tidpunkt för intag anpassas.
- Fe** - Järn, Calcium, Magnesium bör undvikas alt. tidpunkt för intag anpassas.
- 🍷** - Alkohol ska undvikas.
- ☀️** - Risk för fotosensibilisering. Hudirritation av starkt solljus sällsynt biverkning.

- 🍴** + Tas med måltid.
- Tas 1h före alt. 2h efter måltid.
- +/-** Behandlingen är oberoende av måltid, magbiverkningar kan dock lindras vid intag med mat.
- V** Vuxna
B Barn

Använd appen "Stöd vid läkemedelshandtering" för information om vilka preparat som skall respektive bör sväljas hela samt får delas, tuggas eller krossas.

Källa: FASS
Uppdaterad oktober 2022

Substans (Exempel på preparat)	🍴	H ₂ O	A	Fe	🍷	☀️
flukloxacillin (Heracillin®)	-					
fusidinsyra (Fucidin®)	-					
isoniazid (Tibinide®)	-		-		-	
klaritromycin (Klacid®)	+/-					
klindamycin (Dalacin®)	+/-	+				
levofloxacin (Tavanic®)	+/-		-	-		-
linezolid (Zyvoxid®)	+/-				-	
lymecyklin (Tetralysal®)	+	+	-	-		-
metronidazol (Flagyl®)	+/-				-	
moxifloxacin (Avelox®)	+/-		-	-		-
nitrofurantoin (Furadantin®)	+					
pivmecillinam (Selexid®, Penomax®)	+	+				
pyrazinamid (Pyrazinamide®)	+/-				-	-
rifabutin (Ansatin®)	+/-					
rifampicin (Rimactan®, Rifadin®)	-		-			
tetracyklin (Tetracyklin®)	-	+	-	-		-
trimetoprim (Idotrim®)	+/-					{-}
trimetoprim + sulfametoxazol (Bactrim®, Eusaprim®)	+/-					{-}
vankomycin (Vancocin®)	+/-	+				

Frågor?